



Seurakunnan vakuutusten kilpailuttaminen ja ylläpito

Kirkkohallitus
2009

SEURAKUNNAN VAKUUTUSTEN KILPAILUTTAMINEN JA YLLÄPITO

Sisällysluettelo

Alkusanat	2
1 Vakuuttaminen on osa vahinkoriskien hallintaa	3
2 Riskienhallintaryhmä (RH-ryhmä)	4
3 Vahinkoriskien kartoitus	5
3.1 Omaisuusriskit	5
3.1.1 Rakennukset ja rakennelmat	6
3.1.2 Metsä	6
3.1.3 Irtaimisto	
3.1.4 Omaisuusvakuutusten omavastuut	7
3.2 Toiminnan riskit	8
3.2.1 Toiminnan häiriintyminen	8
Lisäkuluvarakuutus	8
3.2.2 Vahingonkorvaukset	8
Toiminnan vastuuvakuutus	8
Hallinnon vastuuvakuutus	9
Oikeusturvavakuutus	9
3.3 Tavarankuljetusriskit	9
3.4 Sopimusriskit	9
3.5 Henkilöriskit	10
3.5.1 Lakisäätteiset henkilövakuutukset	10
Lakisäätteenen tapaturmavakuutus	10
Lakisäätteenen ryhmähenkivakuutus	12
Lakisäätteenen työttömyysvakuutus	12
3.5.2 Vapaaehtoiset henkilövakuutukset	13
Vapaaehtoinen tapaturmavakuutus	13
Ulkomaan matkavakuutus	13
Vapaaehtoinen sairauskuluvakuutus	13
3.6 Vakuutustarveanalyysi	13
4 Hankintalaki (348/2007) ja vakuutusten kilpailuttaminen	13
4.1 Kynnysarvot, hankintahinta ja menettelytavat	14
4.2 Hankintamenettelyn valinta	15
4.3 Kilpailuttamisaikataulu ja –sykli	15
5 Vakuutusten kilpailuttamisen kulku	16
5.1 Yleistä kilpailutuksesta	16
5.2 Tarjouspyyntö vakuutuspalveluista	17
5.3 Tarjousten edullisuusvertailu	17
5.4 Hankinnasta päättäminen ja päätöksestä ilmoittaminen	17
5.5 Vakuutusten tilaaminen ja nykyisten vakuutusten irtisanominen	18
5.6 Jälki-ilmoitus hankintapäätöksestä	18
5.7 Yhteiskilpailuttaminen	18
6 Asiantuntija-avun hankinta	18
7 Vakuutusten tarkistus ja kilpailuttaminen seurakuntien yhdistyessä	19
Liitteet	
Tarjouspyyntömalli ja sen liitteet 1-4	

Alkusanat

Suomen evankelis-luterilaisten seurakuntien hallussa on merkittävä osa rakennuksia, rakennelmia, metsää ja irtaimistoa, joiden joukossa on myös kulttuuriomaisuutta. Merkittävän osan muodostaa myös seurakuntien henkilökunta ja toiminta sekä niiden vakuuttaminen. Vakuuttaminen on yksi tapa hallita vahinkoriskejä. Vakuutusten hallinnointi ja hankinta on vaativa ja asiantuntemusta edellyttävä tehtävä. Tämän vuoksi on katsottu tarpeelliseksi laatia vakuutusten kilpailutukseen tietopaketti. Tietopaketin tekstin on kirjoittanut Optimiriskit Ky:n toimitusjohtaja Lauri Laitila, jonka kanssa tekstiä on myös käsitelty Kirkkohallituksen työryhmässä. Kiitämme Lauri Laitilaa hyvästä yhteistyöstä tietopaketin laatimisessa.

Tietopaketin tarkoitus on antaa käytännön neuvoja, mitä vakuutusten kilpailuttamisessa ja niiden ylläpidossa tulee huomioida.

Hankintapäällikkö Kielo Virpasuo
Kirkkohallitus

1. Vakuuttaminen on osa vahinkoriskien hallintaa

Vakuuttaminen on yksi tapa hallita vahinkoriskejä. Seurakunnan vakuutusten on oltava aina kunnossa. Seurakunnan vakuutusturvan suppeus ja riittämättömyys saattavat aiheuttaa yllätyksiä vahingon sattuessa.

Vahinkoriskien hallintakeinoilla voidaan vaikuttaa siihen, kuinka usein ja kuinka suuri vahinko sattuu. Vahinkoriskien hallinnan merkitys kasvaa mm. seuraavista syistä:

- Seurakunnan saamien vakuutuskorvausten suuruus vaikuttaa vakuutusmaksuihin yhä enemmän. Seurakunnat eivät saa tarjouksia vakuutuksista ilman vähintään kolmen vuoden vahinkotilastoa. Jos tilastoluvut ovat seurakunnalle epäedulliset, tarjousta ei ehkä saada lainkaan.
- Vakuutus ei koskaan korvaa vahingon kaikkia kustannuksia. Mitä vaikuttavampi vahinko on seurakunnan toiminnan kannalta, sitä enemmän siitä syntyy myös kuluja, joita vakuutukset eivät korvaa.

Tässä ohjeessa keskitytään ensisijaisesti vakuutusten kilpailuttamiseen. Tässä ohjeessa seurakunnalla tarkoitetaan myös seurakuntayhtymää ja kirkkoneuvostolla myös yhteistä kirkkoneuvostoa.

Vahinkoriskien hallintakeinot voidaan jaotella seuraavasti:

- Vahinkoja vähentävät keinot
 - Tekniset riskienhallintakeinot
Näitä ovat mm. murto- ja palohälytyslaitteet, valvontakamerat, lukitukset ja muut mekaaniset suojaukset sekä sammutusjärjestelmät. Teknisten keinojen merkitys kasvaa jatkuvasti, koska julkiseen omaisuuteen kohdistuvat vahingonteot lisääntyvät ja turvallisuustekniikan vaikutus vakuutusmaksuihin ja -korvauksiin kasvaa.
 - Aktiiviset riskienhallintakeinot
Aktiivisilla riskienhallintakeinoilla tarkoitetaan henkilöstön, luottamushenkilöiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden koulutusta ja opastusta sekä toiminnan ohjeistamista. Tutkimusten mukaan valtaosa vahingoista johtuu ihmisten virheellisestä toiminnasta eikä esimerkiksi koneiden ja laitteiden vikaantumisesta. Tavoitteeksi tulisi asettaa, että jokainen työntekijä tunnistaa oman vastualueensa riskit ja tietää niiden hallintakeinot. Tavoite on haasteellinen, mutta ei kallein riskienhallintakeino. Aktiivisia riskienhallintakeinoja täytyy päivittää jatkuvasti.

- Vahinkojen tasauskeinoja

- Vakuutukset

Vakuutusmaksuilla tasataan vuosikuluiksi haluttu osa mahdollisista vahinkomenoista. Mitä suurempi ja varakkaampi seurakunta on, sitä suuremmat mahdollisuudet sillä on ottaa osa vahinkoriskeistä vastuulleen (riskinkantokyky). Omavastuun osuus aiheutuu vakuutusten omavastuun suuruudesta sekä jossain määrin myös turvalaajuudesta. Vakuutusten kilpailuttamisen yhteydessä seurakunta määrittelee riskinkantohalunsa. Se selvitetään siten, että pyydetään vakuutustarjous erisuuruksilla omavastuuosuuksilla ja turvalaajuuksilla ja vertaillaan sen jälkeen kokonaiskustannuksia eri vaihtoehtojen kesken.

- Muut sopimukset

Seurakuntien yhteistyö ja ostopalvelujen käyttö lisääntyy. Kun seurakunta aloittaa yhteistyön esimerkiksi naapuriseurakunnan kanssa tai siirtyy käyttämään ostopalveluja oman työn sijaan, uuden toimintatavan mahdolliset riskit on analysoitava ja riskien vastuunjaosta on sovittava kirjallisesti osapuolten kesken. Samoin on tärkeää varmistaa, että suunniteltu yhteistyö tai ostopalvelujen käyttö on mukana osapuolten vakuutuksissa halutulla tavalla.

- Rahastointi

Rahastointi suurten vahinkojen varalle on vain erittäin suurten yhteisöjen riskienhallintakeino. Viime vuosina Suomessa on useammin purettu kuin lisätty vahinkoriskirahastoja. Seurakunnille rahastointi ei ole vakuutusturvan todellinen vaihtoehto mm. kalliiden kirkkorakennusten vuoksi.

Vahinkoriskien hallinta on jatkuvaa toimintaa, jossa kaikkia vahinkoriskien hallintakeinoja käyttäen pyritään turvaamaan seurakunnan toiminnan häiriötön jatkuminen (toiminnallinen tavoite) ja minimoimaan vahinkojen kustannukset (taloudellinen tavoite).

Riskienhallinta sisältyy kaikkeen suunnitteluun, päätöksentekoon ja toteuttamiseen.

2 Riskienhallintaryhmä (RH-ryhmä)

Seurakunnassa tulisi olla pysyvä riskienhallintaryhmä, joka mm. valmistelee vakuutusten kilpailuttamisen. Ryhmän kokoonpano riippuu seurakunnan koosta. Pienissä seurakunnissa riskienhallintaryhmään kuuluvat talouspäällikkö ja kirkkoherra. Suurissa seurakunnissa riskienhallintaryhmään saattaa kuulua lisäksi mm. kiinteistöpäällikkö, eri työalojen edustajia ja esimerkiksi lakimies ja it-

alan asiantuntija. Oleellista on, että riskienhallintaryhmään kuuluvat henkilöt tuntevat kohtuullisen hyvin seurakunnan koko toiminnan.

Riskienhallintaryhmän tehtävänä on

- suunnitella, ohjata ja valvoa riskienhallintatyötä
- määrittellä seurakunnalle sopiva riskitaso ja hyväksyttävissä olevat riskit
- määrittellä (optimoida) ja valita seurakunnan riskienhallintakeinot
- valmistella ja hoitaa vakuutusten kilpailuttaminen
- hoitaa vakuutusasiat ja vahinkotilanteet.

Suurissa seurakunnissa saattaa olla tarpeen perustaa toimialakohtaisia riskikartoitusryhmiä vakuutusten kilpailuttamisen yhteydessä.

Riskienhallintaryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Silloin ryhmä

- tarkistaa ja päivittää riskienhallinta- ja vakuutussuunnitelman
- tarkistaa vakuutusten maksut, turvalaajuudet, omavastuut ja tunnusluvut
- käy läpi vahinkotilastot ja ”vähältä piti” -tapaukset
- tarkistaa ja päivittää pelastussuunnitelmat
- luo katsauksen alan ajankohtaisiin asioihin
- valmistele vakuutusyhtiön kanssa pidettävän vuosipalaverin.

Riskienhallintaryhmän työn tavoitteena on vähentää vahinkojen määrää. Kirkkoneuvosto vastaa aina seurakunnan riskienhallinnasta.

Vakuutusyhtiön edustajan kanssa käytävässä vuosipalaverissa vakuutustiedot saatetaan ajan tasalle. Uudet vakuutuskohteet tulee ilmoittaa yhtiölle sopimuksen mukaan joko hankittaessa tai vuosipalaverissa. Vuosipalaverissa korjataan myös vakuutuskirjoissa mahdollisesti havaitut virheet (esim. tunnusluvuissa, turvalaajuuksissa, omavastuissa ja vakuutusmaksuissa).

3 Vahinkoriskien kartoitus

Riskikartoituksessa luetteloidaan kaikkien vakuutuskohteiden tunnusluvut ja turvalaajuustarpeet. Tarjouspyynnön on aina perustuttava riskikartoitukseen. Jos tarjouspyyntö tehdään pelkästään olemassa olevien turvalaajuuksien ja tunnuslukujen pohjalta, eli niiden tietojen pohjalta, joiden perusteella vakuutusmaksut ja korvaukset ovat määräytyneet, vakuutuksien mahdolliset virheet paljastuvat vasta vahinkotapauksessa.

Riskikartoitus voidaan ryhmitellä omaisuus-, toiminta- ja henkilöriskeihin.

3.1 Omaisuusriskit

Omaisuuksien riskikartoituksessa kerätään seuraavat tiedot:

3.1.1 Rakennukset ja rakennelmat (tarjouspyyntömalli, kohta 1.1 ja liite 1)

- Yksilöinti Kohteen nimi, osoite ja käyttötarkoitus
- Tekniset tiedot Rakennus- ja peruskorjausvuodet, rakennusluokka, kokonaistilavuus, kerrosala, kerroslukumäärä
- Turvatekniikka Turvalaite tai -järjestelmä ja sen merkki ja malli sekä tieto siitä, minne hälytys menee (esim. murtohälytyslaitteet)
- Turvalaajuustarve Palo-, rikos-, vuoto- ja luonnonilmiöturva tai täysturva

Täysturva on suositeltavaa ottaa kohteisiin, joissa on normaali talotekniikka. Muille rakennuksille (esim. piha- ja varastorakennuksille) voidaan ottaa palo-, rikos-, vuoto- ja luonnonilmiöturva. Omaisuusluetteloon on tärkeää kirjata jokainen turvatekniikkalaitte tai -järjestelmä, sillä vakuutusmaksu- ja omavastuualennuksia saadaan niiden perusteella. Tiedot luetteloidaan tarjouspyynnön liitteessä.

3.1.2 Metsä

Metsän vakuuttamiseen on tarjolla vaihtoehtoja palovakuutuksesta kattavampaan metsävakuutukseen. Vakuutusmaksu on tavallisesti pinta-alaperusteinen. Ellei toisin ole sovittu, korvauserusteena on vakuutuskirjaan kirjattu kiinteä hinta tuhoutunutta kiintokuutiota kohti. Arvoltaan tavanomaista korkeammat kohteet on syytä määritellä erikseen. Metsän palovakuuttaminen maksaa vähän, mutta toisaalta Suomen oloissa laajamittaiset metsäpalot ovat harvinaisia. Korvauksen saamisen ehtona on, että vakuutuksen ottaja on noudattanut vakuutus kirjassa määriteltyjä suojeleohjeita. Jos seurakunta hankkii kattavamman metsävakuutuksen, niin on huomattava, että monet tavalliset metsävahingot kuten pakkasen, jään, kuivuuden, tulvan, sienitautien ja hirvieläinten aiheuttamat tuhot saattavat jäädä tällaisenkin vakuutusturvan ulkopuolelle. Edellä mainittujen ohella on syytä tarkistaa vakuutusehdoista mm. myrskyn, lumen, hyönteisten, jäniseläinten, jyrksijöiden ja ilkeivallan aiheuttamien tuhojen korvausedot.

3.1.3. Irtaimisto (tarjouspyyntömalli, kohta 1.1-1.4 ja liite 1)

Irtaimisto luetteloidaan vakuutusta varten seuraaviin ryhmiin:

- Perusirtaimisto (kaikki muu irtaimisto paitsi alla luetellut erityisirtaimet)
- Yli 20 000 euron arvoiset yksittäiset irtaimet (esim. kopiokone, piano)
- Liikuteltavat herkäät laitteet (esim. videot, kannettavat tietokoneet)
- Sakraali- ja taideomaisuus rakennuksittain
- Leasing-omaisuus (ei luetteloida, jos pyydetään sisällyttämään perusirtaimistovakuutukseen)
- Ulkona oleva irtaimisto (esim. patsaat, muistomerkit)
- Rekisteröidyt ajoneuvot ja työkonet (käsitellään ajoneuvovakuutuksissa)

Perusirtaimistolle suositellaan vakuutusta, jossa maksuperusteena on irtaimiston sijaintipaikan kerrosala, jolloin se on vakuutettuna jälleenhankinta-arvosta. Tarjouspyyntömallin liitteen kohdassa

3.1.1 luetteloon merkitään kunkin rakennuksen kohdalle, halutaanko siihen myös perusirtaimistovaikutus, johon tulisi sisältyä myös leasing-omaisuus ilman erillismainintaa.

Irtaimiston turvalaajuusvaihtoehdot tarjouspyynnössä		
<i>Irtaimistoryhmä</i>	<i>Turvalaajuus</i>	<i>Kommentti</i>
Perusirtaimisto	Palo, rikos, vuoto, luonnonilmiö	
Yli 20 000 €laitteet	Palo, rikos, vuoto, luonnonilmiö	
Liikuteltavat herkät laitteet	Täysturva	Jos maksu tarjouksessa on korkea, liitetään perusirtaimistoon sen turvalaajuudella
Sakraali- ja taideomaisuus	Täysturva tai Palo, rikos, vuoto, luonnonilmiö	Luettelointi turvalaajuustarpeen mukaan *
Ulkona oleva irtaimisto	Palo, rikos, luonnonilmiö	Esim. hautausmaan muistomerkit

Täysturva korvaa omaisuusvahingon, jonka syynä on äkillinen ja ennalta arvaamaton tapahtuma.

* Seurakunnan arvoesineluettelosta saadaan esinekohtaiset tiedot sakraali- ja taide-esineistä valokuvineen. Vahingon tapahduttua arvoesineluettelon tiedoilla voidaan osoittaa esim. varkaus tai vahingoittuminen tai voidaan hankkia vastaava esine, jos sellainen on saatavissa, tai teettää kopio tuhoutuneesta taide-esineestä.

3.1.4 Omaisuusvakuutusten omavastuut

Omaisuusvakuutusta otettaessa on suositeltavaa, että tarjous pyydetään korkeintaan kolmella eri omavastuulla laskettuna. Omavastuun suuruus riippuu seurakunnan koosta. Esimerkkejä:

Omavastuun suuruuden eri vaihtoehdot euroina			
<i>Seurakunnan koko</i>	<i>Kiinteä omaisuus</i>	<i>Irtaimisto</i>	<i>Liikuteltavat irtaimet</i>
Pieni	500, 1 000, 2 000		200
Keskikokoinen	1 000, 2 000, 3 000	500, 1 000, 2 000	200
Suuri	2 000, 3 000, 5 000	1 000, 2 000, 3 000	200

3.2 Toiminnan riskit

3.2.1 Toiminnan häiriintyminen

Lisäkuluvakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 3.4)

Seurakunnan toiminta häiriytyy, jos rakennus vahingoittuu siten, että toiminta joudutaan siirtämään korvaaviin tiloihin.

Tämän riskin varalle on suositeltavaa harkita lisäkuluvakuutusta, joka korvaa toiminnan häiriytymisestä aiheutuvat lisäkulut. Rakennuksen vahingoittumiskulut korvataan omaisuusvakuutuksesta. Vakuutukseen määritellään vakuutusmäärä ja korvauksen maksuaika kuukausina. Jos vakuutusmäärä on esimerkiksi 120 000 € ja vakuutusaika 12 kk, korvausta maksetaan 10 000 €/kk enintään 12 kuukauden ajan. Vakuutusmäärää arvioitaessa rakennuskohtaisesti tulee arvioida ”evakkomatkasta” syntyvät kulut, esimerkiksi

- korvaavista tiloista syntyvät ylimääräiset vuokratulot
- muuttokulut molempiin suuntiin
- tilapäisen infran rakentaminen, esimerkiksi lähiverkko, väliseinät jne.
- lisäkustannukset, jotka syntyvät suunnitellun toiminnan siirtämisestä ostopalveluna toteutettavaksi tai muusta korvaavasta toimintamallista.

3.2.2 Vahingonkorvaukset

Vahingonkorvauksien varalle seurakunnassa tarpeellisia vakuutuksia ovat seuraavat:

Toiminnan vastuuvakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 3.1)

Toiminnan vastuuvakuutus korvaa lainmukaiset omaisuus-, henkilö-, varallisuus- ja tuotevastuuvahingon korvaukset kolmannelle osapuolelle. Maksuperusteena ovat vuotuiset palkat. Omaisuus-, henkilö- ja tuotevastuuvahinkojen sopiva vakuutusmäärä on pienissä seurakunnissa 500 000 € ja suuremmissa 1 000 000 € sekä varallisuusvahinkojen 50 000 €

Jos seurakunnilla on yhteisiä avainhenkilöitä, vakuutusikäntö heidän osaltaan on ilmoitettava tarjouspyynnössä. Yleensä yhteisen henkilöstön vastuuvahinkojen korvausvastuu sisältyy sen seurakunnan vakuutukseen, joka maksaa henkilön palkan, ja maksuperusteena on maksettu palkka. Myös seurakunnan ns. normaalista toiminnasta poikkeavat toiminnot ja niiden tunnusluvut on syytä mainita tarjouspyynnössä (esim. itse valmistettavat myyntituotteet).

Hallinnon vastuuvakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 3.2)

Hallinnon vastuuvakuutus korvaa vakuutettujen työntekijöiden ja toimielimien aiheuttamat taloudelliset vahingot seurakunnalle. Sopiva vakuutusmäärä pienissä seurakunnissa on esim. 100 000 € ja suurissa 200 000–300 000 €. Vakuutusyhtiöillä on kahta erilaista käytäntöä: Vanha väistyvä tapa on todeta vakuutus kirjassa ne työtehtävät ja toimielimet, jotka kuuluvat vakuutuksen piiriin. Maksuperusteena on silloin henkilöiden lukumäärä. Uusi ja yleistyvä tapa on todeta vakuutus kirjassa, että vakuutukseen sisältyvät kaikki seurakunnan taloudellista valtaa käyttävät työntekijät ja toimielimet. Maksuperusteena tällöin ovat maksetut palkat.

Oikeusturvavakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 3.3)

Oikeusturvavakuutus korvaa seurakunnan riita-, rikos- ja hakemusasioissa syntyvät oikeudenkäyntikulut. Vakuutuksen merkitys seurakunnille on vuosi vuodelta kasvanut. Vakuutettuja ovat seurakunnan lisäksi seurakunnan työntekijät sekä vahingonkorvauslaissa (412/1974) työntekijöiksi rinnastettavat henkilöt ja yritykset. Nykyisin vakuutuksen piiriin voi saada myös oikeuden maksettaviksi määräämät vastapuolen oikeudenkäyntikulut. Sopiva vakuutusmäärä on esim. 20 000–50 000 €. Maksuperusteena ovat maksetut palkat.

3.3 Tavarankuljetusriskit

Seurakuntia suositellaan tekemään hankinnat pääasiassa sellaisella toimitusehdolla, että vahinkovastuu siirtyy seurakunnalle vasta määräpaikassa tai että myyjä ottaa kuljetusvakuutuksen. Näin menettellen seurakunnassa harvoin tarvitaan erillisiä kuljetusvakuutuksia. Herkät ja kalliit liikuteltavat esineet, kuten videokamerat, tietokoneet ja soittimet, voidaan tarvittaessa vakuuttaa erikseen laitevakuutuksella. Sakraali- ja taide-esineiden kuljetuksia varten näyttelyihin tai kunnostettavaksi tulee tarvittaessa ottaa erillinen näyttely- ja kuljetusvakuutus. Tavarain lainaajan tai vuokraajan edellyttää maksavan kuljetuksen aikaisen ja laina-ajan vakuutuksen ja muut lainaamisesta aiheutuvat kulut.

3.4 Sopimusriskit

Seurakuntien yhteistyösopimukset ja ostopalvelujen käyttö lisääntyvät. Sopimuksia tehtäessä tulee harkita, mitkä ovat sopimuksenalaisen toiminnan vahinkoriskit ja kumpi osapuoli korvaa ne. Jos halutaan poiketa lainmukaisesta vahinkoriskien vastuunjaosta, asia tulee kirjata sopimukseen ja myös varmistaa, että sovittu vastuu sisältyy sen osapuolen vastuuvakuutukseen, jolle vastuu on kirjattu. On muistettava, että vastuuvakuutus ilman siihen sisältyvää erillismainintaa ei kata pelkästään sopimukseen perustuvaa korvausvastuuta.

Vakuutuksien hoitamisesta on sovittava esimerkiksi seurakuntien yhteisesti järjestämien tilaisuuksien ja leirien sekä niihin osallistuvien henkilöiden tapaturmien varalta. Seurakunnan valvomiin ja pääjärjestäjänä järjestämiin tapahtumiin ja toimintoihin osallistuvien henkilöiden tulisi olla seura-

kunnan vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen piirissä. Tapahtumia ja toimintaa yhteisesti järjestettäessä sovitaan selkeästi, mikä seurakunta tai muu yhteistyökumppani kulloinkin toimii vastuullisena järjestäjänä.

Ostopalvelusopimuksia ovat esimerkiksi ICT-palvelusopimukset. Niihin tulisi kirjata vastuunjako ja myös sanktiot. Seurakunnan on syytä itse vakuuttaa tiedostojen ja ohjelmien palauttamis- ja uudelleenluontikustannukset. Tärkein tiedostojen riskienhallintakeino on kuitenkin oikeantyyppinen tiedostojen varmuuskopiointi.

Ulkoalueiden hoitosopimukseen seurakunta voi harkita ainakin omavastuun korvausvastuuta niiden tapausten varalle, joissa puutteellinen hoito (esimerkiksi puutteellisen hiekoituksen aiheuttama tapaturma) saattaa aiheuttaa seurakunnalle korvausvastuun.

3.5 Henkilöriskit

3.5.1 Lakisääteiset henkilövakuutukset

Lakisääteinen tapaturmavakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 4.1)

Kaikilla vakuutusyhtiöillä on omat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksuperusteet ja maksujärjestelmät. Yhtiöiden kesken on merkittäviä eroja sekä vakuutusmaksuissa että omien vahinkomenojen vaikutuksessa vakuutusmaksuun. Vakuutuksen turvalaajuus on kaikissa vakuutusyhtiöissä lakisääteisesti sama.

Vakuutusmaksujen määräytymisen perusteet on säädetty lailla ja niiden noudattamista valvoo Vakuutusvalvontavirasto. Jokainen vakuutusyhtiö hinnoittelee vakuutusmaksut toimialakohtaisesti eikä asiakaskohtaisesti. Yhtiön tulee esimerkiksi tarjota vakuutus kaikille seurakunnille samoilla tariffieli maksunmääräytymisperusteilla. Tariffiperusteet sen sijaan eroavat toisistaan eri yhtiöissä.

Tapaturmavakuutuksen voi ottaa vahinkokohtaisella omavastuulla (ns. pakollinen muoto) tai ilman vahinkokohtaista omavastuuta (ns. täydellinen muoto). Omavastuun maksaa vakuutuksenottaja, ei työntekijä. Omavastuu muuttuu vuosittain palkkaindeksin mukaan; vuonna 2008 se on 188 euroa. Omavastuullinen vakuutus on vakuutusyhtiöstä riippuen 5–7 % omavastuutonta edullisempi. Koska seurakunnissa tapahtuu työtapaturmia suhteellisen vähän, seurakunnan kannattaa laskea, kumpi vaihtoehto on edullisempi. Pienille seurakunnille edullisin on usein omavastuuton ja isommille omavastuullinen vakuutusmuoto.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksujärjestelmän valintaan vaikuttavat palkkasumman koko ja vahinkojen määrä. Maksujärjestelmien nimityksissä ja sisällöissä on yhtiökohtaisia eroja.

Ohjeessa käytetyt maksujärjestelmien nimitykset ja määritelmät

Maksujärjestelmä	Vahinkotilastojen maksuvaikutus		Soveltamisalue palkat milj. €v
	Ohimenevät korvaukset	Pysyvät korvaukset	
Taulustomaksu	Valtakunnalliset tilastot	Valtakunnalliset tilastot	Alle 1 milj. €v
Kiinteä erikoismaksu- järjestelmä	Kokonaan omat tilastot	Valtakunnalliset tilastot	1–3 milj. €v
Puoliyksilöllinen maksujärjestelmä	Kokonaan omat tilastot	Sovittu osuus omista vahingoista	3–12 milj. €v
Rajoitetun omavastuun maksujärjestelmä	Kokonaan omat tilastot	Sovittu osuus omista vahingoista	Yli 12 milj. €v

Ohimenevät korvaukset = päiväraha- ja sairaanhoitokulut

Pysyvät korvaukset = tapaturma- ja perhe-eläkkeiden pääoma-arvot

Taulustomaksua sovelletaan pienille yhteisöille. Taulustomaksussa seurakunnan omat vahinkomenot eivät vaikuta vakuutusmaksuun vaan maksuperusteet määräytyvät valtakunnallisten ammattiluokkatilastojen perusteella. Ammattikohtaista vastuuluokkataulukkoa pitää yllä Tapaturmavakuutuslaitosten liitto, ja kaikki vakuutusyhtiöt käyttävät sitä. Kukin yhtiö kuitenkin tarjoo vastuuluokat itse. Seurakunnan edun mukaista on, että palkat merkitään ammattiluokittain oikein, sillä niiden välillä on suuria tarifferoja. Ammattiluokkien mukaiset tariffit tarkistetaan vuosittain.

Kiinteässä erikoismaksujärjestelmässä vakuutusmaksuun vaikuttavat asiakkaan *ohimenevien korvausten* määrä ja joillakin yhtiöillä myös vahinkojen lukumäärä. *Pysyvät korvaukset* määräytyvät järjestelmässä valtakunnallisten tilastojen perusteella. Tariffi eli maksukerros tarkistetaan kolmen vuoden välein.

Puoliyksilöllisessä maksujärjestelmässä vakuutusmaksuun vaikuttaa *ohimenevien korvausten* lisäksi sovittu osuus pysyvistä korvauksista. Omien vahinkojen vaikuttavuus määritellään ns. katkaisurajalla, johon saakka *pysyvät korvaukset* vaikuttavat asiakkaan maksuun. Joillakin yhtiöillä myös vahinkokappaleet vaikuttavat maksuun. Tariffi tarkistetaan vuosittain.

Katkaisurajan laskennassa on merkittäviä yhtiökohtaisia eroja. Laskenta voi olla

1. vakuutuskausikohtainen ja sitä sovelletaan pysyviin vahinkoihin
2. vahinkotapahtumakohtainen ja sitä sovelletaan pysyviin ja ohimeneviin vahinkoihin
3. vahingoittuneittain tehtävä ja sitä sovelletaan pysyviin vahinkoihin.

Vakuutuksen ottajalle edullisin on vaihtoehto 1, jossa saman vakuutuskauden kaikki pysyvät vahingot lasketaan yhteen ja niistä lasketaan vaikutus vakuutusmaksuun vain kerran. Epäedullisin on vaihtoehto 3, jossa samassa tapaturmassa, esimerkiksi liikenneonnettomuudessa, maksuvaikutus katkaisurajaan saakka muodostuu jokaisesta pysyvästi vahingoittuneesta henkilöstä erikseen. Katkaisurajan laskennan yhtiökohtaisten erojen ottaminen huomioon edullisuusvertailussa on vaikeaa, koska tarvittavia tilastoja ei ole yleisesti käytettävissä. Laskentaerojen merkitys seurakunnille on kuitenkin koh-

talaisen pieni, koska seurakunnissa tapahtuu erittäin harvoin pysyviä vahinkoja tai useita henkilöitä loukkaantuu yhtä aikaa tai samana vuonna.

Vakuutuksen irtisanomisen ja maksujärjestelmän muutoksen yhteydessä jotkin yhtiöt perivät tämän järjestelmän puitteissa ns. laskennallista jälkimaksua. Tällainen tulee yleensä maksettavaksi, jos pysyvä vahinko on tapahtunut irtisanomista tai järjestelmämuutosta edeltävien kahden vuoden aikana.

Rajoitetun omavastuun maksujärjestelmä on tarkoitettu suurimmille yhteisöille. Tässä järjestelmässä asiakkaan omat ohimenevät ja pysyvät korvaukset vaikuttavat vakuutusmaksuun voimakkaammin kuin muissa. Vuotuiset maksuheilahtelut saattavat olla suuria. Maksu määräytyy vahinkokohtaisesti. Kysymys onkin lähinnä vakuutusyhtiöltä ostettavasta vahinkojen hoitojärjestelmästä. Tätä järjestelmää käytetään seurakunnissa vähän.

Vakuutusmaksujen erot vakuutusyhtiöiden ja maksujärjestelmien välillä saattavat olla suuria. Yhtiöt eivät kerro vakuutustensa tariffiperusteita niin, että vakuutuksen ottaja voisi tehdä edullisuusvertailuja yhtiöiden ja maksujärjestelmien välillä. Tämän vuoksi tarjouspyynnössä tulee pyytää koelaskelmia yhteisillä perusteilla laskettuina esimerkiksi neljän vuoden ajalle. Koska kaikissa muissa maksujärjestelmissä kuin taulustomaksuissa seurakunnan omat vahingot vaikuttavat vakuutusmaksuun ja koska erityisesti ns. pysyvien vahinkojen maksuvaikutuksissa on yhtiökohtaisia eroja, on edullisuusvertailun syytä perustua ainakin kahteen eri vahinkoskenaarioon. Toisessa laskelmassa pyydetään maksukehitystä tilanteessa, jossa kunakin vuonna on vain ohimeneviä vahinkoja seurakunnan oman viiden edellisen vuoden vahinkotilaston vuotuisen keskiarvon verran. Toisessa laskelmassa maksukehitys pyydetään tilanteesta, jossa ohimenevien vahinkojen lisäksi on seurakunnan koosta riippuen yksi tai kaksi pysyvää vahinkoa, jotka ovat ainakin samansuuruisia kuin suurin pyydetty katkaisuraja.

Lakisääteinen ryhmähenkivakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 4.2)

Ryhmähenkivakuutuksen turvalaajuudessa ei ole yhtiökohtaisia eroja, ja vakuutusmaksujenkin erot ovat varsin vähäisiä. Tämä vakuutus on otettava samasta vakuutusyhtiöstä kuin lakisääteinen tapaturmavakuutus.

Lakisääteinen työttömyysvakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 4.3)

Työttömyysvakuutus maksetaan samaan yhtiöön, josta lakisääteinen tapaturmavakuutus on otettu. Sen maksuissa ja turvalaajuudessa ei ole yhtiökohtaisia eroja. Työttömyysvakuutus poikkeaa muista vakuutuksista siinä, että sen maksut vakuutusyhtiö tilittää edelleen valtiolle. Kaikki vakuutusyhtiöt saavat työttömyysvakuutusmaksun keräämisestä ja valtiolle tilittämisestä samansuuruisen palkkion.

3.5.2 Vapaaehtoiset henkilövakuutukset

Vapaaehtoinen tapaturmavakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 4.4)

Vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella voidaan vakuuttaa seurakunnan toimintaan osallistuvat henkilöt, myös luottamushenkilöt. Tarjouspyynnössä tulee ottaa huomioon, että muutamat yhtiöt sulkevat vakuutuksen ulkopuolelle yli 70-vuotiaat tai seurakuntaan kuulumattomat henkilöt.

Ulkomaan matkavakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 4.5)

Jos seurakunnassa on ulkomaan matkapäiviä vuodessa enemmän kuin 50, vuotuinen ulkomaan matkavakuutus tulee matkakohtaista vakuutusta halvemmaksi. Tarjouksia käsiteltäessä tulee ottaa huomioon, että jotkin vakuutusyhtiöt eivät myönnä vakuutusta muille kuin työntekijöille ja luottamushenkilöille.

Vapaaehtoinen sairauskuluvakuutus (tarjouspyyntömallin kohta 4.6)

Vakuutusyhtiöt ovat viime vuosina kehittäneet ryhmäsairauskuluvakuutusta. Vakuutus on vasta tulossa seurakuntasektorille.

3.6 Vakuustarveanalyysi (tarjouspyynnön liite 5)

Riskienkartoituksen tulos kootaan vakuustarveanalyysiin. Siinä esitetään vakuutusten nykyiset turvalaajuudet ja omavastuut sekä uudet vaihtoehdot. Yhteenveto kertoo tarjouspyynnössä pyydetävät turvalaajuus- ja omavastuvaihtoehdot.

4 Hankintalaki (348/2007) ja vakuutusten kilpailuttaminen

Lähtökohtana on, että lukija tuntee pääpiirteittäin hankintalain yleiset säännökset. Kirkkohallitus on yleiskirjeessään 28/2007 antanut ohjeen hankintalain noudattamisesta seurakunnissa.

Seurakunnan vakuutuksia kilpailutettaessa kansallinen kynnysarvo useimmiten ylittyy ja vakuutusten hankinta täytyy toteuttaa hankintalain säätämällä tavalla. Laki kieltää hankinnan jakamisen keinokeisiksi osiin kynnysarvojen ylittymisen välttämiseksi. Vakuutuspalveluiden hankinnan jakaminen eri yhtiöiden kesken ei ole seurakunnan edun mukaista, koska vakuutusten keskittäminen alentaa kokonaiskustannuksia lähes aina. Samoin asioiden hoito helpottuu ja palvelu paranee, kun vakuutukset on keskitetty yhteen vakuutusyhtiöön.

4.1 Kynnysarvot, hankintahinta ja menettelytapasäännökset

Vuonna 2009 kansallinen kynnysarvo on 15 000 euroa ja EU-kynnysarvo 206 000 euroa.

Vakuutus sopimus voidaan tehdä joko määräajan voimassa olevaksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi. Toistaiseksi voimassa olevissa palvelusopimuksissa otetaan hankinta-arvon laskennassa huomioon verottomat vakuutusmaksut ja muut vakuutuspalvelukorvaukset 48 kuukauden ajalta ja määräajan voimassa olevissa kyseisen määräajan vakuutusmaksut yhteensä. Muissa vahinkovakuutuksen maksuissa kuin lakisääteisissä henkilövakuutuksissa on vakuutusmaksuvero, joka on arvonlisäveron suuruinen.

Hankintalaki jakaa palvelut ensisijaisiin ja toissijaisiin palveluihin. Lakisääteiset henkilövakuutukset kuuluvat toissijaisiin eli hankintalain liitteen B palveluihin ja muut vahinkovakuutukset ensisijaisiin eli liitteen A palveluihin. Liitteeseen B kuuluvia vakuutuksia ovat lakisääteinen

- tapaturmavakuutus,
- ryhmähenkivakuutus,
- työttömyysvakuutus ja
- eläkevakuutus (ei kilpailuteta).

Liitteeseen B kuuluvat lakisääteiset henkilövakuutukset luokitellaan sosiaalivakuutuksiksi. Jotta ulkomaalainen yhtiö voisi tarjota sosiaalivakuutuksia, sen tulee hankkia toimilupa Suomesta ja lisäksi hakea ministeriöltä lupa lakisääteisten henkilövakuutusten hoitamiseen.

Jos tarjouspyynnössä pyydetään tarjoamaan myös lakisääteisiä henkilövakuutuksia ja tarkoitus on hyväksyä vain kokonaistarjoukset, tarjouspyyntöön voivat vastata vain Suomessa toimivat vakuutusyhtiöt. Tällöin kilpailutus suoritetaan kansallisten menettelytapasäännösten mukaisesti, vaikka hankintahinta ylittäisi EU-kynnysarvon. EU-kynnysarvon mukaisia säännöksiä noudatetaan vain silloin, kun on tarkoitus hyväksyä myös osatarjoukset ja jos ensisijaisiin palveluhankintoihin kuuluvien vakuutuspalvelujen hankintahinta ylittää EU-kynnysarvon. EU-kynnysarvo ylittyy vain suurimmissa seurakunnissa ja usean seurakunnan yhteiskilpailuttamisissa.

Hankintalain liitteen A vakuutusten hankintahinnan mukainen menettelytavan valinta		
Kilpailuttamistapa	Vain kokonaistarjoukset hyväksytään	Myös osatarjoukset hyväksytään
Kansallisen hankintamenettelyn mukainen	yli 15 000 €	15 000–206 000 €
EU-kynnysarvon ylittävien säännösten mukainen	ei koskaan	yli 206 000 €

Seurakunnan on yleensä edullista keskittää vakuutukset yhteen yhtiöön. Hankintailmoituksessa ei tulisi hyväksyä osatarjouksia ilman erityistä syytä.

4.2 Hankintamenettelyn valinta

Vakuutukset voidaan kilpailuttaa avoimella tai rajoitetuilla menettelyillä. Avointa menettelyä noudatettaessa tarjouksen voi jättää kuka tahansa toimittaja. Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden määrän, joilta tarjousta pyydetään. Suomessa vakuutusyhtiöitä on vähän, ja koska valtiovalta tehokkaasti säätelee ja valvoo niiden toimintaa, seurakunnilla ei ole tarvetta rajoittaa tarjouksen antajien lukumäärää. Käytännössä käytetään avointa hankintamenettelyä, jossa jokainen tarjouksen pyytäjän asettamat vaatimukset täyttävä tarjous on otettava edullisuusvertailuun mukaan.

Avoin hankintamenettely

Kansallisen kynnyksarvon ylittävissä hankkeissa tarjousajan tulee olla kohtuullinen. Seurakunnan edun mukaista on, että tarjousaika seurakunnan koosta riippuen on 3–4 viikkoa.

EU-kynnyksarvon ylittävissä hankkeissa tarjousajan on oltava vähintään 52 päivää. Aikaa voidaan kuitenkin lyhentää seuraavasti:

Perustarjousaika	52 pv
Hankintailmoitukset toimitetaan julkaistaviksi sähköisesti	45 pv
Hankintailmoitukset toimitetaan julkaistaviksi sähköisesti ja tarjousasiakirjat asetetaan kokonaisuudessaan hankintailmoituksen julkaisupäivänä sähköisesti saataville ja hankintailmoituksessa mainitaan Internet-osoite, jossa asiakirjat ovat saatavilla.	40 pv
Hankintayksikkö toimittaa julkaistavaksi ennakoilmoituksen vähintään 52 päivää ja enintään 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen julkaistavaksi toimittamista.	22 pv

Hankinnasta tulee ilmoittaa virallisesti osoitteessa **www.hankintailmoitukset.fi** (Hilma). EU-kynnyksarvon ylittävistä hankkeista tulee tehdä hankinnan tapahduttua 48 päivän kuluessa jälki-ilmoitus.

4.3 Kilpailuttamisaikataulu ja -sykli

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen arvo seurakunnan vakuutuksista yhteensä voi olla yli puolet, ja siksi vakuutukset yleensä kilpailutetaan tämän vakuutuksen irtisanomiskäytännön mukaan. Tapaturmavakuutus voidaan irtisanoa päättyväksi 31.3., 30.6., 30.9. tai 31.12. Irtisanomisaika on kolme kuukautta. Irtisanomisen yhteydessä pitää olla päätettynä, mihin vakuutusyhtiöön vakuutus siirtyy. Vakuutusten kilpailuttaminen voidaan siis aloittaa käytännössä mihin aikaan vuodesta tahansa. Käytännössä hankintaprosessi kestää 2–4 kuukautta seurakunnan koosta riippuen. Vakuutusten kilpailuttamisen vaiheet ja niiden vaatima aika ovat seuraavat:

- Riskienkartoitus ja vakuutusten tunnuslukujen kokoaminen noin 7–21 pv
- Tarjouspyynnön laatiminen noin 7 pv
- Tarjousten tekeminen 40–52 pv EU
noin 21–28 pv Kansallinen

- Tarjousten vertailu ja lisäselvitykset	noin 7–14 pv
- Päätöksen tekeminen	noin 7 pv
- Hankintalain säätämä odotusaika	28 pv EU
	14+7=21 pv Kansallinen
- Vakuutusten tilaaminen	noin 7 pv

Kilpailuttamisaikataulua suunniteltaessa kannattaa ottaa huomioon kesälomakausi. Tarjousten laskenta-aikaa ei kannata sijoittaa heinäkuulle, koska silloin vakuutusyhtiöiden tarjouslaskentakeskuksissa on minimimiehitys. Muutoin aikataulu on varsin vapaa.

Vakuutuspalvelut on yleensä hyvä kilpailuttaa neljän vuoden välein. Kilpailuttaminen ei kuitenkaan saa olla itsetarkoitus. Toistaiseksi voimassa olevat vakuutukset tulisi kilpailuttaa silloin, kun on syytä olettaa, että vakuutusten kokonaiskustannuksissa voidaan saada alennusta tai kun vakuutuspalveluissa tai vakuutussalkun sisällössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Myös seurakunnan avainhenkilöiden vaihtuminen tai merkittävät muutokset vakuutettavissa kohteissa saattavat vaikuttaa kilpailuttamissykliin. Seurakuntien yhdistyessä vakuutukset tulisi kilpailuttaa mielellään jo yhdistymistä edeltävänä vuonna.

Lyhyempi kilpailuttamisväli on tarpeen, jos vakuutustiedoissa on isoja päivittämättömiä muutoksia tai vakuutusmaksuissa tai korvauksissa epäsuotuisaa kehitystä.

5 Vakuutusten kilpailuttamisen kulku

5.1 Yleistä kilpailutuksesta

Seurakunnan vakuutusten kilpailuttaminen on suuri työ, joka kannattaa suunnitella huolellisesti. Lähes joka seurakunnassa vakuutusten hankintahinta ylittää ainakin kansallisen kynnyksarvon. Vakuutusten turvalaajuudet ja vakuutusehdot vaihtelevat jossain määrin vakuutusyhtiöittäin. Kaikki yhtiöt eivät tarjoa vakuutuksia kaikilla pyydetyillä omavastuilla tai niissä on yhtiökohtaisia eroja. Vakuutusten valintaperuste ei voi olla pelkkä hinta, vaan valinnan tulee perustua kokonaistaloudelliseen edullisuuteen.

Mitä yksiselitteisempi tarjouspyyntö on ja mitä yksityiskohtaisemmin siinä on kerrottu seurakunnan haluamien vakuutusten tunnusluvut, sitä parempia tarjouksia seurakunta saa ja sitä helpompi sen on tehdä kokonaistaloudellinen edullisuusvertailu.

Hankintalaki sallii teknisen vuoropuhelun tarjouspyyntöä tehtäessä. *Tekninen vuoropuhelu* tarkoittaa sitä, että seurakunta valmistelee tarjouspyyntöluonnoksen ja pyytää siitä useamman vakuutusyhtiön mielipidettä ennen virallista tarjouspyyntöä. Yleensä vakuutusyhtiöt korjaavat ja kommentoivat mielellään tällaisia tarjouspyyntöluonnoksia. Teknistä vuoropuhelua käyttäen seurakunta pystyy vähentämään lopullisessa tarjouspyynnössä virheitä, jotka vaikeuttaisivat tarjouksien tasapuolista vertailua

eri yhtiöiden kesken tai jotka aiheuttaisivat seurakunnan tekemän hankintapäätöksen mitätöinnin. Näin toimien seurakunnat saavat myös maksutonta ammattitaitoa vakuutuksien kilpailuttamiseen.

5.2 Tarjouspyyntö vakuutuspalveluista (tarjouspyyntömalli liitteinen)

Liitteenä olevassa tarjouspyyntömallissa on otettu huomioon hankintalain vaatimukset. Tärkeä tarjouspyynnön osa on kokonaistaloudellisen edullisuusvertailun perusteet. Ne on määritelty oikein, jos ne mahdollistavat valitsemaan seurakunnalle kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen sekä soveltuvimmat vakuutukset turvalaajuuksineen ja omavastuineen. Väärin määritellyt vertailuperusteet voivat pakottaa hylkäämään parhaan tarjouksen. Tarjouspyyntömallissa vertailuperusteet on esitetty mahdollisimman kattavasti. Käytännössä ne on aina määriteltävä seurakuntakohtaisesti, ja niiden määrittämiseen vaikuttavat mm. seurakunnan koko ja vahinkotilastot. Edullisuusvertailun perusteiksi tulee valita vain sellaisia asioita, joita tiedetään pystyttävän vertailemaan.

Tarjouspyynnön liitteissä esitetään

1. omaisuus- ja ajoneuvovakuutusten tunnusluvut,
2. vahinkotilastot vähintään kolmelta, mutta mielellään viideltä vuodelta ja
3. palkat ammattiluokittain.

5.3 Tarjousten edullisuusvertailu

Tarjousten edullisuusvertailu tehdään useimmiten kolmivaiheisesti.

Ensimmäisessä vaiheessa luetteloidaan kunkin yhtiön tarjousten kaikki turvalaajuus- ja omavastuu- vaihtoehdot ja kirjataan mahdolliset poikkeamat tarjouspyynnöstä.

Toisessa vaiheessa lasketaan kunkin yhtiön tarjouksesta seurakunnalle edullisimmat turvalaajuudet ja omavastuut tarjouspyynnön mukaisilla perusteilla. Jos tarjoukset ovat hyvin lähellä toisiaan, saateen joutua tekemään useampia vertailuja seurakunnalle edullisimman tarjouksen löytämiseksi.

Kolmannessa vaiheessa lasketaan edullisimman yhtiön ja muiden yhtiöiden tarjoukset valittujen turvalaajuuksien ja omavastuiden mukaisilla hinnoilla. Mikäli muilta yhtiöiltä ei löydy täsmälleen samoja turvalaajuuksia ja omavastuita kuin mitä edullisimmassa tarjouksessa on, niitä painotetaan tarjouspyynnön vertailuperusteiden mukaisesti.

5.4 Hankinnasta päättäminen ja päätöksestä ilmoittaminen

Seurakunnassa vakuutuksista päättää useimmiten kirkkoneuvosto. Päätöksestä tulee ilmoittaa kirjallisesti kaikille tarjouksen antaneille.

5.5 Vakuutusten tilaaminen ja nykyisten vakuutusten irtisanominen

Vakuutukset voidaan tilata kansallisen hankintarajan alittavissa hankinnoissa aikaisintaan 21 päivän (7+14) kuluttua ja EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa 28 (7+21) päivän kuluttua siitä, kun päätös on lähetetty tiedoksi tarjouksen antaneille. Vakuutustarjouksia käsiteltäessä on otettava huomioon tarjousten voimassaoloaika.

Vakuutuksen tilauksen yhteydessä tulee sopia ainakin seuraavista asioista:

- vakuutusten turvalaajuudet ja omavastuut ja maksun perusteena olevat tunnusluvut,
- ensimmäisen vakuutuskauden pituus, jos vakuutukset siirtyvät kesken kalenterivuoden,
- vakuutuskausi, joka on useimmiten kalenterivuosi,
- vakuutusten irtisanoja (viranhaltija tai toimielin) sekä
- vakuutustietojen ylläpito.

Vakuutusten tilauspalaverista on hyvä tehdä muistio, johon edellä mainitut asiat kirjataan.

5.6 Jälki-ilmoitus hankintapäätöksestä

EU-kynnysarvon ylittäneistä hankinnoista tulee tehdä Hilmassa jälki-ilmoitus 48 päivän kuluessa hankintasopimuksen tekemisen jälkeen.

5.7 Yhteiskilpailuttaminen

Seurakunta voi kilpailuttaa vakuutukset yhdessä muiden seurakuntien tai kuntien kanssa. Tämä on vaativa tehtävä, mutta oikein läpi vietynä se tuo kaikille osallistujille etuja edullisempina vakuutusmaksuina ja parempana vakuutusturvana. Yhteiskilpailuttaminen pienentää myös kustannuksia, jos käytetään ulkopuolista asiantuntijaa. Yhteiskilpailuttamisessa jokaisella seurakunnalla tulisi olla oikeus valita haluamansa vakuutusyhtiö. Jos yhteiskilpailuttamisessa mukana oleva seurakunta valitsee vakuutusyhtiönsä itsenäisesti, hajautetusta päätöksenteosta on oltava tieto tarjouspyynnössä. Tarjouspyynnössä tulee olla yhteisökohtainen erittely aivan kuten erilliskilpailuttamisessa. Yhteiskilpailuttamisessa saattaa syntyä aikatauluongelmia, mutta ne voidaan välttää huolellisella suunnittelulla.

6 Asiantuntija-avun hankinta

Vakuutuksia kilpailutettaessa on hyvä harkita, tehdäänkö työ omana työnä vai käytetäänkö ulkopuolisia asiantuntijoita. Vakuutusten hankinnassa on kysymys kapean erityisalan asiantuntemuksesta. Tällaisia asiantuntijapalveluja tarjoavat vakuutusyhtiöt ja vakuutusmeklarit. Meklarin ja konsultin palkkion maksaa aina vakuutuksenottaja. Asiantuntijapalvelun kilpailuttaminen jää useimmissa tapauksissa alle kansallisen 15 000 €:n kynnysarvon, joten se voidaan suorittaa seurakunnassa päätetyn hankintaohjeen mukaan.

Asiantuntijapalvelua valittaessa ensisijainen valintaperuste on asiantuntemuksen laatu ja riippumattomuus. Hankintalain mukaisesti hankinnoissa on noudatettava riippumattomuuden ja tasapuolisuuden periaatetta. Vakuutusyhtiöiden käyttäminen asiantuntijana voi vaarantaa tämän periaatteen, koska silloin voi olla vaara, että kilpailuttamisessa tahtomatta suositaan asiantuntijana toimivan vakuutusyhtiön vakuutuspalvelurakennetta.

Kilpailuttamispalvelua hankittaessa tulee kiinnittää huomiota myös toimeksiannon laajuuteen ja palkkion rakenteeseen. Asiantuntija voi tehdä riskikartoituksen paikan päällä, päämiehelle lähetettävillä kyselylomakkeilla tai jollain muulla vastaavalla tavalla. Riskikartoituksen tekemisellä paikan päällä seurakunnan avainhenkilöitä haastatteleamalla on myös se tarkoitus, että avainhenkilöiden tietotaito seurakunnan riskienhallinnasta ja vakuutuksista paranee. Tämä on yksi aktiivisista riskienhallintakeinoista. Palkkion rakenteessa tulisi varmistua siitä, että se ei aiheuta taloudellisia intressiristiriitoja asiantuntijan ja seurakunnan välille. Näin voi käytä, jos palkkio on prosenttiosuus vakuutusmaksuista. Silloin saattaa syntyä tilanne, jossa asiantuntijalle on edullista ehdottaa mahdollisimman kattavat turvalaajuudet ja mahdollisimman alhaiset omavastuut, vaikka seurakunnalle olisikin näissä kysymyksissä tietyn riskin ottaminen järkevä vaihtoehto.

7 Vakuutusten tarkistus ja kilpailuttaminen seurakuntien yhdistyessä

Vakuutukset on yleensä kilpailutettava, kun seurakunnat yhdistyvät. Paras vakuutusten kilpailuttamisen ajankohta on yhdistymistä edeltävänä vuonna, sillä ns. yhdistyvien vakuutusten tulee olla kunnossa yhdistymisen astuessa voimaan. Vakuutusten kilpailuttaminen yhdistymistilanteessa on myös hyödyllistä seurakuntien vastuuhenkilöiden kannalta, sillä se pakottaa heidät tutustumaan vakuutuksiin ja sitä kautta seurakuntien omaisuuteen ja toimintaan.

Ainakin seuraavat, ns. yhdistyvät vakuutukset on selvitettävä:

- lakisääteinen tapaturmavakuutus ja sen oheisvakuutukset
- toiminnan vastuuvakuutus
- hallinnon vastuuvakuutus
- oikeusturvavakuutus
- seurakuntalaisten tapaturmavakuutus
- ulkomaan ryhmämatkavakuutus

Jos yhdistyvillä seurakunnilla on sama vakuutusyhtiö, yhdistyvät vakuutukset voidaan päivittää pyytämällä niistä tarjous ainoastaan yhteiseltä vakuutusyhtiöltä. Jos yhdistyvien seurakuntien vakuutukset ovat useammassa yhtiössä, yhdistyvistä vakuutuksista on pyydettävä tarjous ainakin kieltilta ko. vakuutusyhtiöiltä. Koska vakuutusten pitäminen useissa eri vakuutusyhtiöissä on epätaloudellinen ja työläs tapa, suositellaan vakuutuksien kokonaiskilpailuttamista mahdollisimman pian yhdistymisen jälkeen.